

BADANIA PROFILAKTYCZNE OSÓB PRACUJĄCYCH W NARAŻENIU NA STAŁY | NADMIERNY WYSIŁEK GŁOSOWY

Opracowała: dr n.med. Grażyna Wośkowiak
marzec 2022r.

Wielkopolskie Centrum Medycyny Pracy
w Poznaniu

Podstawa prawna

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 maja 1996r. (rozp. „matka”- Dz.U. 2016r.poz.2067-t.j.) oraz z 12 listopada 2020r. rozporządzenie zmieniające w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy (Dz.U. z 2020r. poz. 2131).

WSKAZÓWKI METODYCZNE W SPRAWIE PRZEPROWADZANIA BADAŃ PROFILAKTYCZNYCH PRACOWNIKÓW

Lp.	Czynnik niebezpieczny, szkodliwy lub uciążliwy	Zakres badań profilaktycznych	Częstotliwość badań profilaktycznych
V INNE CZYNNIKI			
10	Praca wymagająca stałego i nadmiernego wysiłku głosowego	• Badanie lekarskie,• Ocena wydolności narządu głosu (np. za pomocą wskaźnika niepełnosprawności głosowej)- w przypadku wyniku wskazującego na zmiany patologiczne w narządzie głosu: • konsultacja otolaryngologiczna lub foniatryczna z wykonaniem (w zależności od wskazań) wideolaryngostroboskopii	Pierwsze badanie okresowe • po 12 miesiącach• następne co 3 – 5 lat

WSKAŹNIK NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI GŁOSOWEJ (VOICE HANDICAP INDEX – VHI)

Służy do:

- diagnozowania zaburzeń głosu o podłożu zawodowym,
- oceny efektywności terapii głosu.

VHI został wprowadzony przez Jacobsona i wsp. w 1997r. do określenia psychospołecznych konsekwencji zaburzeń głosu.

VHI jest najczęściej stosowaną skalą samooceny głosu.

W badaniach **VHI** pacjent całościowo ocenia sprawność swojego głosu.

VHI jest uzupełnieniem badania laryngologicznego i foniatrycznego.

Przy ocenie sprawności tzw. głosu zawodowego należy uwzględnić:

- rodzaj wykonywanego zawodu,
- stopień obciążenia narządu głosu.

Komitet ds. Foniatrii Europejskich Towarzystw Laryngologicznych proponuje standard kompleksowego badania głosu zawierający pięć metod diagnostycznych :

1. Samoocena głosu;
2. Ocena percepcyjna głosu;
3. Laryngowideostroboskopia;
4. Analiza akustyczna głosu;
5. Badania aerodynamiczne.

Subiektywna ocena zaburzeń głosu

jest równorzędnym badaniem w zestawie metod diagnostycznych
wyżej wymienionych.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) definiuje zdrowie jako całkowity
fizyczny, psychiczny i społeczny
dobrostan człowieka, a nie tylko brak choroby lub ułomności.

VHI jest **ilościową** metodą samooceny głosu i dotyczy wpływu zaburzeń głosu na trzy dziedziny życia:

- funkcjonalną,
- emocjonalną,
- fizyczną.

Pytania sfery funkcjonalnej opisują wpływ zaburzeń głosu na codzienną aktywność społeczno-zawodową:

SAMOOOCENA STANU FUNKCJONALNEGO

		nigdy	prawie nigdy	czasami	prawie zawsze	zawsze
1	Ludzie mają kłopoty ze zrozumieniem mnie w pomieszczeniu, w którym panuje hałas					
2	Niekiedy rodzina w domu ma kłopoty ze zrozumieniem tego, co do nich mówię					
3	Używam rzadziej telefonu, ponieważ ludzie nie rozumieją tego, co do nich mówię					
4	Unikam zabierania głosu w miejscach publicznych					
5	Ludzie w bezpośredniej rozmowie proszą mnie o powtórzenie wypowiedzi					
6	Unikam kontaktu z przyjaciółmi, sąsiadami, krewnymi z powodu mojego głosu					
7	Mój głos jest słaby, z trudem słyszany przez innych					
8	Moje kłopoty głosowe ograniczają moje życie osobiste i społeczne					
9	Czuję się odsunięty od konwersacji z powodu mojego głosu					
10	Moje problemy głosowe powodują, że mniej zarabiam					

Pytania sfery emocjonalnej opisują odczucia pacjenta w stosunku do własnego głosu:

SAMOOOCENA STANU EMOCJONALNEGO

		nigdy	prawie nigdy	czasami	prawie zawsze	zawsze
11	Ludzie są zirytowani moim głosem					
12	Mam wrażenie, że ludzie nie rozumieją moich dolegliwości związanych z głosem					
13	Moje kłopoty z głosem denerwują mnie					
14	Ograniczyłam (em) kontakty towarzyskie, stając się odludkiem z powodu zaburzeń głosu					
15	Z powodu mojego głosu czuję się niepełnosprawny					
16	Jestem zły, kiedy ludzie każą mi powtarzać					
17	Czuje się zakłopotany, kiedy ludzie nie rozumieją tego, co do nich mówię					
18	Z powodu kłopotów z głosem czuje się mniej kompetentny zawodowo					
19	Wstydzę się swoich kłopotów związanych z głosem					
20	Kiedy rozmawiam z innymi, odczuwam wewnętrzne napięcie z powodu mojego głosu					

Pytania w sprawie **stanu fizycznego** dotyczą odczuwanych dolegliwości fizycznych związanych z chorobą narządu głosu:

SAMOOOCENA STANU FIZYCZNEGO

		nigdy	prawie nigdy	czasami	prawie zawsze	zawsze
21	Brakuje mi powietrza przy mówieniu					
22	Ludzie często pytają, co się stało z moim głosem					
23	Nie mogę przewidzieć nagle występujących zmian w czystości, wyrazistości mojego głosu					
24	Staram się zmieniać głos, aby brzmiał w moim odczuciu lepiej					
25	Mówienie jest dla mnie dużym wysiłkiem					
26	Mój głos pogarsza się wieczorem					
27	Mój głos jest skrzeczący i suchy					
28	Wydaje mi się, że tworzę głos z wysiłkiem					
29	Brzmienie mojego głosu jest zmienne w ciągu dnia					
30	Mój głos słabnie w trakcie mówienia					

INTERPRETACJA WYNIKÓW KWESTIONARIUSZA VHI

Wszystkie podgrupy posiadają 10 zadań.

Osoba badana wskazuje jedną z 5 podanych odpowiedzi.

Odpowiedzi są punktowane w skali 0 – 4, przy czym:

- **nigdy** – to **0** punktów
- **prawie nigdy** – to **1** punkt
- **czasami** – to **2** punkty
- **prawie zawsze** – to **3** punkty
- **zawsze** – to **4** punkty

Wynik całkowity VHI wynosi od 0 do 120 punktów.

INTERPRETACJA WYNIKÓW KWESTIONARIUSZA VHI

Uzyskane wartości w granicy:

0 – 30 punktów	– określa brak lub niewielką niesprawność głosu;
31 – 60 punktów	– określa średnią niesprawność głosu;
61 – 120 punktów	– określa poważną (dużą) niesprawność głosu.

VHI powyżej 30 pkt. – wskazana konsultacja laryngologiczna lub foniatryczna.
Konsultacja może być również z innych wskazań lekarza profilaktyka.

Dziękuję za uwagę

